

ЕТНОТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ФІНЛЯНДІЇ

Стаття присвячена етнічній історії та розвитку етнокультурної складової туризму в Фінляндії. Акцентується увага на значенні етнологічних музеїв та підтримці етнічної культури фінів як важливого фактору, що впливає на зростання туристичної популярності країни. Висвітленні питання історії створення етнологічних музеїв, охарактеризовано традиційні свята.

Ключові слова: Фінляндія, етнічна історія, етнічний туризм, етнологічні музеї, Лапландія, саами, фестивалі.

Проблеми етнічної історії, розвитку і відродження народної культури набувають все більшої актуальності. Етнічний туризм є найкращим способом знайомства з іншою культурою. Розуміння країни не можливе без знання її етнічної історії, особливостей мови, релігійних та національних питань. Саме пізнання етнічної історії народу зможе задовольнити, як туристів так і місцеве населення, що цікавиться особливостями культури країни.

Вивчення й опис традиційних культурно-побутових рис етносів, вивчення їх трансформації у часі (поселень, житла, одягу, їжі, традиційних занять, звичаїв і обрядів, народних занять), орієнтація на етнічну історію та традиційну народну культуру – є важливими для пізнання сучасного соціокультурного процесу в цілому. У цьому реалізується потреба в усвідомленні свого самобутнього культурно-історичного шляху, укоріненні на своїй землі, в ідентифікації своєї долі з цією землею, країною, релігією, з її минулим, сьогоденням та майбутнім.

В зарубіжній історіографії теми розвитку етнічного туризму в Фінляндії розробляються досить активно. Значна частина публікацій присвячена проблемам розвитку етнічного туризму народу саами на північних територіях скандинавських країн¹. У дослідженнях акцентується увага на особливостях розвитку етнотуризму як інструменту подолання ізольованості та важливого економічного чиннику. У 2006 р. побачив світ спеціальний випуск журналу «Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism», присвячений проблемам розвитку туризму народу саами, який проживає на території Фінляндії, Швеції та Норвегії. Автори статей аналізували етнотуризм в етнополітичному контексті, як етнічний ресурс сприяє розвитку туризму, з якою метою етнічність представлена у туризмі та торгівлі.

Важливо, що в сучасній зарубіжній історіографії розрізняються поняття «аборигенний туризм» та «етнотуризм». «Аборигенний туризм» (endigenous tourism) є географічно/просторово більш вузьким поняттям, ніж «етнотуризм» (ethnic tourism). «Аборигенний туризм» базується на знайомстві з життям та культурою етносів, які від найдавніших часів проживають на певних територіях до формування національної держави, які вважаються першими «аборигенними» мешканцями цих територій і на сучасному етапі безпосередньо задіяні в туризмі. Зокрема, таку точку зору підтримує А. Вайкен (A. Viken)².

Фіни – один з найчисельніших народів. Вперше етнонім фіни (швед. Finnar, Finnen) зустрічається у римського історика Тацита (I ст. н. е.) в формі Fenni. Мабуть, за своїм походженням, він пов'язаний з німецьким дієсловом, яке означає знаходити, шукати. Спочатку цей етнонім використовували в германських мовах, звідки він потрапив і до Тацита, для позначення населення Східної Прибалтики, яке вело в основному рухливий спосіб життя і було незнайоме з землеробством (жило полюванням, тобто – «було в пошуці»), насамперед предків сучасних саамів, межа розселення яких тоді проходила значно південніше нинішнього. І сама назва країни – Finnland (Фінляндія) – спочатку означала, власне, країна саамів.

Саами – корінні мешканці Фінляндії, статус яких був закріплений у 1995 р. у Конституції Фінляндії. Населення отримало право підтримувати та розвивати свою мову та культуру, традиційний спосіб життя. Від 1996 р. саами мають своє самоврядування в питаннях розвитку мови та культури, до їхньої юрисдикції належать муніципалітети Енонтекійо (Enontekiö), Інарі (Inari), Утсйоки (Utsjoki). До традиційних занять саамів відноситься оленярство, рибальство,

мисливство, збиральництво та кустарні ремесла. В сучасних умовах економічний вплив туризму на життя саамів відносно незначний, хоча збільшилися можливості для реалізації виробів місцевих майстрів. Власники великих туристичних компаній не є саами за походженням, тому неодноразово поставало питання про правомірність отримання ними вигоди від продажу сувенірної продукції, використання етнічного одягу в системі обслуговування, який не відповідає оригінальним мотивам саамської культури³.

Плем'я Suomi (суомі) проживало на південному заході сучасної Фінляндії. Крім того, слід зауважити, що люди Лапландії за межами Полярного кола вже називалися саами. Воно нагадує слово Suomi, і тому деякі дослідники припускають, що вони мають однакові корені, але його буквально значення невідоме. Деякі, у свою чергу, стверджують, що Суомі походить від слова suomu, що означає вагу рибної шкіри, оскільки вони виробляли і продавали одяг з рибної шкіри. Місце перебування цього племені було зручним в плані торгівлі: тут зливалися води Ботнічної і Фінської заток. Плем'я Hame (Ямь або Ёмь) або тавасті розташувалися поблизу озер, з яких течуть річки Кокемяенйоки (в Ботнічну затоку) і Кюмінйоки (в Фінську затоку). Місце перебування цього племені було зручним, оскільки поруч були і Ботнічна і Фінська затоки, до того ж внутрішнє становище забезпечувало досить надійний захист.

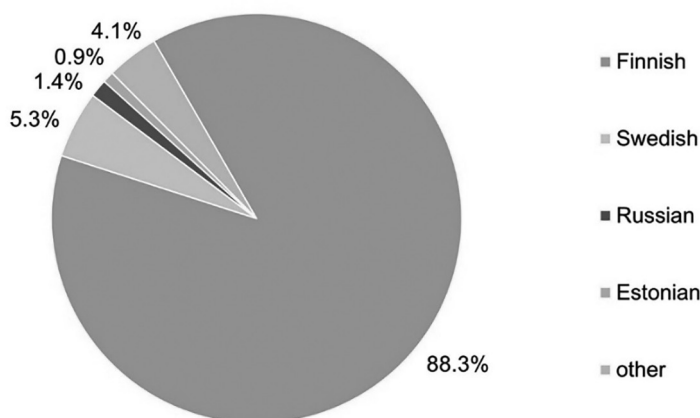
Пізніше, до кінця 1 тис. н. е., у північно-західного і північного узбережжя Ладозького озера проживало плем'я Karjala (Карели). Місце перебування цього племені мало свої зручності: в той час, крім шляху по р. Нева, був і інший шлях з Фінської затоки в Ладозьке озеро – через сучасну Виборзьку затоку, дрібні річки і потужну річку Вуокси, і плем'я Карела контролювало цей шлях. Крім того, положення в деякому віддаленні від Фінської затоки забезпечувало досить надійний захист від нападу з заходу. У південно-східного узбережжя Ладозького озера влаштувалося плем'я Versa (Вепси). Розташування цього племені дозволяло контролювати торгівлю в волзькому і заволочком напрямках⁴.

За даними 2006 р., в сучасній Фінляндії мешкає більше 5,5 млн. осіб. Країна є гомогенною в етнічному плані: фіни становлять 93,4% населення, До етнічних меншин належать шведсько-мовні фіни (5,6%), саами (0,1%), цигани (0,1%), євреї, татари, карели та етнічна група так званих «старих росіян»⁵.

Міграційні процеси з початку 1990-х років ще більше урізноманітнюють етнічну палітру країни. Прискореними темпами зростає група так званих «нових росіян», до складу яких входять всі російськомовні вихідці з колишнього СРСР. На кінець 2015 р. російськомовне населення Фінляндії становило 70 тис. осіб.

Дві етнічні меншини – шведськомовні фіни та саами – мають особливий юридичний статус. Внесок шведськомовних фінів в політичний, соціально-економічний та культурний розвиток країни є досить вагомий. Це населення поділяється на дві групи: міське, зайняте в адміністративних, банківських та підприємницьких сферах та осіб, які займаються фермерством, рибальством, мореплавством на південному та західному узбережжі. Після проголошення незалежності Фінляндії у 1922 р. фінська та шведська мова законодавчо були визнані «національними мовами», і впродовж наступних десятиліть тривало вдосконалення законодавства про мови (1932, 1965, 1975 рр.)⁶.

Finland linguistic composition (2016)

© Encyclopædia Britannica, Inc.

У 2003 р. у Фінляндії ухвалено «Мовний закон», яким підтверджено статус фінської та шведської як національних мов та визначено, що муніципалітети (одномовні або двомовні) є головною одиницею лінгвістичного поділу в країні. Кожні десять років на основі даних статистики уряд відповідними законодавчими актами визначає, які муніципалітети є одномовними, а які – двомовними. Муніципалітет вважається двомовним, якщо там проживають і фінськомовні і шведськомовні особи, і мовна меншість становить від восьми відсотків населення або від 3 тис. осіб⁷.

Сучасний лінгвістичний статус мешканців Аландських островів визначається Законом про автономію Аландських островів (1991), в якому шведська мова визнана офіційною⁸.

Етнічне, мовне та конфесійне різноманіття Фінляндії створює сприятливі умови для розвитку туристичної сфери. Основною метою етнічного туризму є відвідування етнографічних об'єктів для пізнання культури, архітектури, побуту і традицій народу. Традиції, які відіграють особливо важливу роль у розвитку народів, являють особливий інтерес в етнотуризмі. Вони класифікуються на етнічні, національні та соціальні⁹. Етнічні традиції пов'язані з особливостями побутової культури, народною творчістю, ремеслами. Стародавні поселення, села та старовинні квартали міст найбільш яскраво характеризують саме цей тип традицій.

Розвиток етнотуризму визначається національним складом населення країни, обсягом етнографічної спадщини та станом її збереженості. До об'єктів, які можуть бути задіяні в туризмі, відносяться: традиційне житло (житлові та нежитлові приміщення), які зберегли зовнішній вигляд та внутрішнє планування, з традиційним інтер'єром, набором традиційних предметів побуту; культові споруди, які відбивають конфесійну належність і відрізняються набором традиційних прийомів в архітектурі; поселення, які зберегли «етнічний тип» в місцях компактного проживання певного етносу з традиційним плануванням вулиць і розташуванням будинків і господарських приміщень; побутові об'єкти певного господарського типу: млини, колодязі, та ін.; місця проведення народних свят; об'єкти, пов'язані з народними ремеслами та традиційними заняттями; некрополі, кладовища з традиційними надгробковими спорудами, надписами рідною мовою, орнаментациєю.

У Фінляндії з пошаною відносяться до свого минулого, створюють мережі сучасних історичних та етнологічних музеїв. Новаторське використання сучасних методів показу і інтерпретації, покликані підсилити привабливість об'єктів, що дозволяє туристам отримати враження та переживання, пов'язані зі спадщиною, і одночасно надати їм максимум інформації і комфорту.

Музеї під відкритим небом (скансени) є одним з найцікавіших явищ у культурному житті не тільки Фінляндії, але й Європи¹⁰.

Для Фінляндії початок ХХ ст. був сприятливим для розвитку музейної справи, що призвело до створення, починаючи з 1923 р., низки музеїв просто неба під егідою Союзу фінських музеїв. Серед дванадцяти музеїв цього періоду особливе місце займає знаменитий «Музей ремесел на монастирському пагорбі» в Турку, відкритий у 1937 р. Він був організований в комплексі будівель 1770–1820 рр., в яких представлено широкий спектр господарських і промислових споруд, зокрема близько 30 різних майстерень. Такий музей і називається «музей in situ». Сьогодні це один з відомих європейських методичних центрів, де відновлені міські житлові будівлі різного періоду, в тому числі ХХ століття.

Інші фінські музеї, як правило, характеризувалися меншими розмірами і мали локальне значення. Вони знаходяться як в містах, так і в сільській місцевості. Відомий і улюблений городянами і туристами музей сільської народної архітектури розташований на околиці Хельсінкі, на острові в парку Сауресаарі. Музей «Робітничий квартал Амурі» в місті Тампере є першою спробою показу міських споруд в динаміці їх розвитку з 1882 по 1973 р. Споруди повоєнного часу демонструють набір усіх елементів побуту, дизайну, громадського і комунального життя того періоду, що так близькі відвідувачам старшого віку. Тут же демонструються інтер'єри кінця ХІХ – початку ХХ століття і сучасних житлових кімнат, спальень, загальних кухонь та саун¹¹.

Великою популярністю користується Музей культур (Національний музей Фінляндії). Створення Національного музею Фінляндії починалося з колекції монет, медалей і творів мистецтва. Він був заснований в імператорському Олександрівському університеті в Гельсінкі у 1828 році. Колекція музею включала насамперед природничі зразки, а також етнографічні та археологічні матеріали. Фінно-угорські колекції збільшувалися під час польових експедицій, метою яких було з'ясування походження фінської мови та фінів. Пізніше фінно-угорські та етнографічні колекції Національного музею Фінляндії були об'єднані і названі Музеєм культур. Цей новий музей відкрився в будівлі тенісу (Tennis Palace) у центрі Гельсінкі¹².

Також у Хельсінкі знаходиться Музей міста, в якому можна дізнатися про історію міста, культуру та історичні об'єкти. Ще кілька століть тому Хельсінкі було тихим селищем з дерев'яними

будинками, в музеї показано як він перетворився на європейську столицю. Багато фотографій і розповідей про відомих жителів висвітлюють цю історію. Описується традиційна їжа, експонуються інсталяції та артефакти важливих подій. У музеї є магазин, де можна придбати художні шарфи, плакати, книги і інші сувеніри. Тут можна подивитися театральні вистави та історичні фінські фільми. Важливо, що вхід до цього музею є безкоштовним¹³.

У Фінляндії є цікавий історичний об'єкт, який перетворено на музей – деревний і картонний завод «Верла». Це унікальний цілісний комплекс ранніх років розвитку лісової промисловості Фінляндії, який доповнюють квартири робітників і численні інші будівлі. Його заснував інженер Хуго Нойман в 1872 році поблизу нижньої частини сплавного маршруту в районі Мянтьохарью. Через чотири роки цех заводу згорів, і його діяльність припинилася. Нове підприємство було засноване в 1882 році, на цей раз поруч з деревним заводом побудували картонний завод. Сушильний цех картонних листів знову був знищений під час пожежі в 1892 році, і на його місці з червоної цегли побудували чотириповерхову будівлю нової сушарні. Пізніше деревообробний і картонний завод також побудували з цегли. Основною продукцією заводу був білий картон, що виготовляється у вигляді пластів різної товщини. Картон «Верла» завоював гарну репутацію на ринку, його продавали, зокрема в країнах Центральної Європи. Добре збереглася частина комплексу, крім заводських будівель. До комплексу «Верла» входять житло керуючого, побудоване в 1885 році, павільйон з кегельбаном, пожежна майстерня, склад продукції та комора млина. Поруч із заводом на берегах р. Верланкоскі оселилося сільське населення. До сьогодні збереглися житлові приміщення робочого люду, сауна, млин, сільський клуб і магазин, які зможуть побачити відвідувачі музею. Завод «Верла» відкрився як музейний об'єкт в 1972 році. Музей відкритий для відвідувачів влітку. Всі машини і агрегати, які розміщені в музеї, є оригіналами, що розташовані на своїх початкових місцях. Відвідувачі в супроводі гідів можуть ознайомитися з різними стадіями виробництва картону¹⁴.

Найпопулярнішим місцем відвідування туристів взимку у Фінляндії є Лапландія – привабливий туристичний, географічний і етнічний регіон, найбільший і найпівнічніший у Фінляндії. Найбільшими містами Лапландії є Рованіємі, Кемі і Торніо. Це чарівна земля славиться своїми природними явищами, такими як Північне сяйво і літнє постійне північне сонце, привабливими пейзажами, традиційною саамською культурою та оленярством. Найбільш привабливі місця в Лапландії – Рованіємі, Леві, Акасломполо, Рука, Ілас і деякі інші малі пункти¹⁵.

Саами славляться своєю неповторною культурою, власною мовою та способом життя. Кофте – традиційний саамський одяг, є ще однією нерозривною, живою традицією, але в основному використовується при одяганні для святкувань або вечірок. Дуоджі – це саамське слово трактується як «ремесло», і багато традиційних мистецтв, такі як олов'яна вишивка, перлинна вишивка, ткацтво, різьба по дереву та різання ножів. Саамські чоботи, заповнені осокою, триматимуть ноги в теплі та одягаються, коли температура падає нижче - 40° С¹⁶.

Економічний розвиток та сучасні засоби існування саамських громад сьогодні стикаються з модернізацією та глобалізацією, що вимагає співіснування традиційних і новітніх явищ громадського життя. Оленярство, рибальство, мисливство більше не є основними засобами існування для більшості саамів, але вони все ще дуже важливі¹⁷.

Сьогодні столиця Лапландії – місто Рованіємі – перетворено на міжнародний туристичний центр, оскільки його вважають рідним містом Йоулупуккі (Санта-Клауса). Рованіємі – місто і муніципалітет в Фінляндії, адміністративний центр губернії Лапландія з 1938 року.

Провінційний музей Лапландії (The Provincial Museum of Lapland) зберігає, вивчає та демонструє матеріали про людей та їхнє життя в Лапландії. Колекції предметів містять етнографічний та культурно-історичний матеріал від часу Другої світової війни до сучасності. Більшість експонатів пов'язані з минулим міста Рованіємі, але є також матеріали про культуру саамів. Колекції служать для наукових та освітніх цілей, збиралися вони, здебільшого, як жертвування¹⁸.

Однією з найвідоміших атракцій міста Рованіємі є культурний центр «Арктикум», відкритий у 1992 р. на березі річки Оунасьйокі. В даному центрі розташовані музеї й проводяться виставки, присвячені Лапландії. В місті зведені «Свіча мореплавця» (Jätkänkynnttilä) з Вічним вогнем, палац «Лапландія» (Lappia-talo), Церква Рованіємі, будівля муніципалітету і бібліотека, як єдиний культурний комплекс.

Краєзнавчий музей в місті Рованіємі демонструє звичаї та описує ремесла жителів Північної Фінляндії XIX століття. Цей музей розташований на річці Кемійокі на відстані 3,5 км від центра міста. Краєзнавчий музей Рованіємі є одним з небагатьох житлових будинків, характерних для даного району. Головний корпус, складський сарай і два інші сараї належали фермі Пойккьоля,

яка була придбана з метою створення музею в 1957 р. Музей був відкритий для громадськості в 1959 році. Він ілюструє спосіб життя в місцевому фермерському будинку та його будівлях сто років тому. Колекція складається з артефактів селян на межі ХІХ–ХХ століть. В основному вони пов'язані з традиційними ремеслами, такими як рибальство, скотарство, мисливство та оленярство. Головна будівля з 1840-х років стоїть на своєму первісному місці та обставлена у традиційному місцевому стилі. У сховищі музею є декілька колекцій, які включають ілюстровані традиційні ремесла та місцеву їжу. Крім того, на першому поверсі сховища знаходиться цікава фотовиставка з історії міста Рованіємі. Щороку місцевий історичний музей служить місцем проведення різноманітних заходів, таких як свято з традиційним підняттям прапора напередодні Івана Купала, свято Марієтти в третю неділю липня, та багато інших традиційних свят¹⁹.

В музеї лісу Лапландії, розташованому просто неба, можна дізнатись про важке життя різних верств населення першої половини ХХ століття: лісорубів, конярів, домовласників і мореплавців. Він розташований на березі озера Салміярві в Пьойкьоля в Рованіємі. Музей лісового господарства Лапландії відображає епоху трудомісткого лісового господарства з 1870-х до 1970-х років, коли промисловість стала більш механізованою. На території музею, знаходяться будиночки-лісорубів, інструменти для лісового господарства, плавуче обладнання та лісові машини. Каюти та інші будівлі були перенесені в область з різних місцевостей Лапландії, і кожна кабіна, стійка та сауна мають свою цікаву історію. Одним з найцікавіших експонатів є локомотив *Samperi*, який використовувався на першому механізованому лісовому майданчику у Фінляндії. Каюта Ахмакуусікко, що датується 1950-ми роками, була передана з Гірваса в муніципалітет Рованіємі. У цій двомісній стандартній каюті могли розмістити до п'ятдесяти працівників. У кабіні також є окремі сушильні споруди, кухня та кімната для господарів.

Музей лісового господарства Лапландії відкритий у 1968 р. з ініціативи Асоціації музеїв лісового господарства Лапландії. До асоціації належать чотири музеї в Рованіємі: Художній музей, Провінційний музей Лапландії в Арктикумі, Музей лісового господарства Лапландії і Краєзнавчий музей. Музей мистецтв розташований у колишньому депо вантажних автомобілів, який був відновлений архітектором Юхані Палласмаа. У 2011 році колишній склад вантажної пошти став будинком культури Корунді. Музей має колекцію фінського сучасного мистецтва Фонду Дженні та Антті Віхурі. Спеціальні виставки презентують різні художні тенденції, а центральною темою є Північ²⁰.

Національні свята та фестивалі Фінляндії є відображенням самобутньої культури цієї північної країни. Державних свят на рік не так багато, але всі вони є офіційними вихідними. Релігійні події відзначаються відповідно до григоріанського календаря, так як більша частина фінів є протестантами. При цьому святкуються вони в сімейному колі, адже влаштовувати народні гуляння на Великдень або Різдво в країні не заведено. Одним з найбільш знаменних днів державного значення є День незалежності, який святкують 6 грудня. Сьогодні святкування цієї події є демонстрацією фінського патріотизму. У містах організуються паради і ходи, виставки та концерти. У Кафедральному соборі проходить святкове богослужіння, а в Президентському палаці – урочистий бал.

Одним з головних релігійних свят країни є квітнева Пасха. Її центральне дійство – Хресна хода представників трьох напрямків християнства. У великих містах демонструються театральні постановки на релігійну тематику, організуються благодійні заходи. Члени сім'ї зустрічають Великдень за святковим обідом з традиційним житнім пирогом «мяммі», паскою, сирною паскою, житнім пудингом і блюдом з баранини. Різнобарвні яйця ховають в будинку або у садку, після чого їх шукають діти. За язичницькими традиціями святкування приходу весни, будинки на Великдень прикрашають квітами, горщиками із зеленою травою. Пасхальний ранок зустрічають музикою і ритуальними вогнищами.

Першотравневий день Ваппу пов'язаний з язичницької традицією вікінгів проводити ритуали для захисту посівів від нечистої сили. Сьогодні це свято весни і молодості, головною дійовою особою якого є студенти. У святковий день вони одягаються в строкаті комбінезони «Халара» і беруть участь в традиційному встановленні білого кашкету на голову Морській діві Аманді – статуї фонтану на Ринковій площі Хельсінкі. О шостій вечора стартує святкування з барвистими феєрверками, купанням у фонтанах, солодощами «тіппалейпа» і медовою. З лютеранським релігійним святом Хеллунтай або П'ятидесятницею пов'язано прославлення любові і молодості. Юнаки зізнаються в коханні дівчатам і чекають відповіді у «травневого» дерева, прикрашеного стрічками, прапорцями і хустками. Знаком згоди коханої служить кошик з фруктами, солодощами і квітами, принесений в дар юнакові.

Улюблене свято фінів – червневий Юханнус або Іванов день. У ніч свята запалюються тисячі багать для відгону злих духів. Дівчата розважаються ворожінням, а юнаки проводять ніч в гуляннях і випивці для залучення достатку і хорошого врожаю. Спати на Юханнус не прийнято. Сучасна молодь нерідко співає біля вогнищ і відвідує острів Суоменлінна, де в ніч Іванового дня проходить щорічний фестиваль. На осінь припадає ще одне веселе свято – День всіх святих. Він тісно пов'язаний з Днем поминання покійних в протестантській традиції. Згідно з повір'ям, в ніч свята мертві спостерігають з небес за живими, тому в кожному будинку запалюються вогні. Вони ж покликані відлякувати злих духів «каамос». Молоді люди виряджаються в костюми нечисті і відвідують навколишні будинки з вимогою солодоців. У клубах влаштовуються запальні вечірки в стилі фільмів жахів. У березні в околицях містечка Хетта проводяться традиційні перегони на оленячих упряжках. Червень – місяць музичних фестивалів в Наанталі, Ілмайокі, Корсхольме, Куопіо. У тому ж місяці в Турку проходить фестиваль середньовічної культури з видовищними театралізованими виставами і ярмарками. У липні в місті Вааса влаштовується свято фольклору «Стундарс», в Рауме – фестиваль мережива. Серпень – місяць проведення змагань з промивки золотого піску в Соданкюля. У Тампере в цей час проходить масштабний Театральний фестиваль. Серед осінньо-зимових фестивалів варто виділити вересневий Фестиваль балету в Міккелі, «Ігри першого снігу» в Рівному, столичний фестиваль «Сили світла» під час полярної ночі з дивним світлозвуківим шоу, а також унікальний фестиваль арктичного гольфу на снігу в Оунасваара²¹.

Важливими компонентами етнічного туризму є фестивалі етномузики, народних танців та співів, традиційної фінської кухні, проведення традиційних ярмарок та інших подій на основі етнічної спадщини. Фінляндія зберігає позитивну тенденцію розвитку етнічної складової туризму, впроваджує нові проекти зі збереження народних ремесел, відтворення стародавніх практик що сприяє залученню туристів та розвитку відділених регіонів країни.

¹ Viken A., Müller D. K. Introduction: Tourism and the Sámi. In *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism* 6 (1), 2006, 1–6; Müller Dieter K., Petterson R. Access to Sami Tourist in Northern Sweden. In: *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*. Vol. 1, 2009 – Issue 1; Zhang J., Müller D. Tourism and Sámi in transition: a discourse analysis of Swedish newspapers, 1982–2015. In: *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 18:2, 163–182.

² Viken, A. Tourism and Sámi identity – An analysis of the tourism-identity nexus in a Sámi community. In: *Scandinavian journal of Hospitality and Tourism*, 2006, 6 (1), 7–24.

³ Niskala M., Ridanprää J. Ethnic representations and social exclusion: Sáminess in Finnish Lapland tourist promotion. In: *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.1080/15022250.2015.1108862>

⁴ «Происхождение финнов: краткий исторический очерк». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://e-finland.ru/info/history/proishozhdenie-finnov-kratkiyi-ocherk.html>

⁵ National Minority in Finland - Richness of Cultures and Languages / Ed.: O.Daher, L. Hannikainen, K. Heikiheimo. Riga: Minority Right Group in Finland, 2016. – P. 8. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rauhanpuolustajat.org/digilehti/wp-content/uploads/2016/10/National_minorities_in_Finland.pdf

⁶ Raento P., Husso R. Cultural diversity in Finland. *Fennia*: 180:1–2. – Helsinki, 2001. – P. 151.

⁷ Language Act 423/2003, Ministry of Justice, Finland. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2003/en20030423.pdf>

⁸ Act on the Autonomy of Åland (1991/1144). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1991/en19911144_20040068.pdf

⁹ Сиротина І. Л., Тенхунен П. Ю., Грачева А. Г. Межкультурная коммуникация: этнический туризм // *Известия Самарского научного центра Российской академии наук*. – 2015. – Т. 17. – № 1 (3). – С. 540. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ssc.smr.ru/media/journals/izvestia/2015/2015_1_539_544.pdf

¹⁰ Локотко Е. А. Музеи под открытым небом: история и перспективы развития. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://rep.bntu.by/bitstream/handle/data/30267/Muzei_pod_otkrytym_nebom_istoriya_i_perspektivy_razvitiya.pdf?sequence=1&isAllowed=y

¹¹ Чайковский Е. Музеям под открытым небом – 100 лет // *На пути к музею XXI века. Музеи-заповедники*. – М., 1991. – С. 13.

¹² «Museum of Cultures, National Museum of Finland». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://asemus.museum/museum/museum-of-cultures-national-museum-of-finland/>

¹³ «Helsinki City Museum». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finland.fi/arts-culture/the-revamped-helsinki-city-museum-opens-doors-to-helsinkis-past/>

¹⁴ «Verla». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.verla.fi/en/frontpage>

¹⁵ Rahman H. Md. Tourism Development in Finland. Case Study – Tourism Development in Lapland and its Socioeconomic Impacts // Central University Applied Science, 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/71566/Rahman_Md%20Habibur.pdf?sequence=1

¹⁶ «Northern Norway». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nordnorge.com/en/sapmi/?News=57>

¹⁷ Aikio E.-M. Tourism development in Saami communities in Finland. Gargia conferences 2004–2014.

¹⁸ «Northern Norway». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nordnorge.com/en/sapmi/?News=57>

¹⁹ Aikio E.-M. Tourism development in Saami communities in Finland. Gargia conferences 2004 – 2014.

²⁰ «Rovaniemi». Provincial Museum of Lapland. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://international.rovaniemi.fi/Introduction.Tourism.and.Saami.Services/CulturalServices/Museums/Regional-Museum-of-Lapland>

²¹ «Rovaniemi Local History Museum». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://international.rovaniemi.fi/en/Services/Cultural-Services/Museums/Rovaniemi-Local-History-Museum>

Статья посвящена этнической истории и развитию этнокультурного туризма в Финляндии. Акцентируется внимание на значении этнологических музеев и поддержке этнической культуры финнов как важного фактора, влияющего на рост туристической популярности страны. Освещены вопросы истории создания этнологических музеев, охарактеризованы традиционные праздники.

Ключевые слова: Финляндия, этническая история, этнический туризм, этнологические музеи, Лапландия, саамы, фестивали.

The article is devoted to the ethnic history and development of the ethno-cultural tourism in Finland. The emphasis is placed on the importance of ethnological museums and support of the Finns ethnic culture, as an important factor that influencing growth of the tourist's popularity. History of creating ethnological museums, also, traditional holidays are characterized.

Keywords: Finland, ethnic history, ethnic tourism, ethnic museums, Sami, Lapland, festivals.